

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קו.

עין משפט
נר מצוה

לו א מ"י פ"ח מהל'
שכירות הלכה ה' סמג
עשין פט טו"ע ח"מ ס'
שכט סעיף ב'
לו ב ג מ"י שם טו"ע
שם סעיף א'
לח ד מ"י פ"א מהל'
יוכל הלכה י'
לח ה מ"י פ"ד מהל'
ערכין הלכה ו'
ב ו מ"י פ"ח מהלכות
שכירות הל' ה סמג
עשין פט טו"ע ח"מ ס'
שכט סעיף ב'
ז נמ"י פ"ג מהל' שכירות
הלכה ח טו"ע ח"מ ס'
לח סעיף י' וס' שג
סעיף י':

תורה אור השלם

1. ותגור אומר ויקם לך
ועל דרךך נגה אור:
אייב כב כח
2. ויאמרו אל ידמיו:
הקביא תפל נא ותתקנו
לקנין ותתפלל בעדו
אל י' אליהו בעד כל
השארית והואת פי
נשארנו מעט מהרבה
באשר ענין ראות
אתגה ידמיו מכ ב
במספר שנים אחר
היוכל תקנה מאת
עמיתך במספר שני
תבואת ימור לך:
3. ויקרא כה טו
4. לא יבשו בעת רעה
ובמי רעבון ישבעו:
ההלים לו יט
5. גם את הארי גם הדוב
הבה עבדך ותהיה
הפלישתי הערל הזה
באחד מהם פי חרף
מערבת אלהים חיים:
שמואל א יז לו

אי הוית חוית לאשתורי דך הוי משתייר דך מרנפשיך. גני חוכר
איכא למימר הכי דאפילו יפטור אותו המחכיר מליתן חכירותו
הרי לא נשתייר כלום דנשדף כל השדה איירי והא דקמיה מנכה לו
לשנא קלילא נקט אי נמי נשאר קמא בשדה לא חשיב שיעור

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המעט הנמצא לענין שיהא קורא
כי נשארנו מעט מהרבה כיון ששום
שדה לא פלט מהפסד מרובה אצל
מחכיר שגוף הקרקע שלו וממנו יש
לו לקבל חכירותו כדאמר לעיל
מארעאי קציעינא יכול המחכיר לומר
לחוכר כי נשארנו מעט מהרבה והרי
נשאר לי חכירותי מה שקצנתי עמך
בכך וכך כוונתו: **א"ל** מעתה
שביעית תעלה בו' תימה מאי אלא
מעשה בללו הכי תקשה אכזרייתא
אמאי אין שביעית עולה מן המניין כיון
ללא דמי לשני אליהו וי"ל דשפיר
קאמר אלא מעתה דאי אמרת ו'
דמכת מדינה לא חשיב אלא דומיא
דשני אליהו אמי שפיר דהוה תלין
טעמא בזה שזו השדה אינה ראויה
לתבואה לא מיקרי שני תבואות והיינו
כי ליכא תבואה בעולם כגון שני
אליהו אצל יש תבואה בעולם חשיב
שדה זו ראויה לתבואה אף על גב
דאשתדוף רובא דנאגא אצל שביעית
ודאי אף על גב דאיכא תבואה בחו"ל
שדה זו אינה ראויה לתבואה כיון
שיא צורך אצל השתא דלמחר כי
(י) אשדוף רובא דנאגא הוה מכת
מדינה ולא חשיבא שדה זו ראויה
לתבואה ואפי' הכי גזירת הכתוב
הוא כיון דאיכא תבואה בעולם עולה
לו מן המניין א"כ אפי' שביעית נמי
ומשני שביעית אפקעתא דמלכא הוא
ואי אפשר להיות תבואה בדרך בתימר
כלל ולהכי לא מקרי שנת תבואה
אצל שנת שדפון דלע"ג דהוי מכת
מדינה אי אשתדוף רובא דנאגא
חשיבא אפשר להיות זה תבואה כיון
שש בחו"ל בשום מקום בעולם כי
באפשר להיות זה תבואה מיקרי
שנת תבואה ובשנים ככשני אליהו
חשיב כלל אפשר להיות זה תבואה
כיון דכשום מקום יליא:

מתיב רב ששת רועה שהיה
רועה עדרו בו' תימה
אמאי לא פריך ממנתינן דהפועלים
(לעיל דף ג'ג): דתנן הארי והדוב הרי
זה אונס ואמאי נימא אילו נלחם בהם
הוה מקיים ציה גם את הארי וי"ל
דחם כיון שהיה שם ולא צא לו
רוח גבורה אין יכול לומר דהוה
מקיים ציה אצל הכא שלא היה שם
ללמא אי הוה חסם היה צו רוח
(י) וגבורה ודעת להלחם והוה מקיים
ציה גם את הארי כו':

לניסא וזמא מיהא חזיא קשיא.
תימה מאי קשיא הא אמר
לעיל דכי אמר ליה זרעה חטין זרעה
שערי ואשתדוף דמאי אמר ליה אי
זרעמה חטין הוה מקיים צי ותגור
אומר ויקם לך וכ"ש כשלא זרעה כלל
דליכא הוכחה שהיה ראוי להשתדף
וי"ל דשמואל מיייר כגון שאמר
ליה זרע כל מה שתמצא דהשתא
הוא תפלתו של זה שיליח כל מה
שמפלט על מין אחד של חטין:
וקיימא

מאי מי אמרינן ארבע שדות שסביבותיה לא נשדפו או דלמא
אמר ליה אילו היו זרועות תבואה אף הן נשדפו: זרע אחר מאי.
אם תמצא לומר אספקתא לאו הפסקה היא משום דלא כלל
גזירת פורענות התבואה הוא דלמחר ליה אילו תבואה הואי איהו

נמי אשתדוף זרע אחר מי הוי
הפסקה: וסגור אומר. מה שתבקש
מן היוצר יעשה ואני לא בקשתי מן
השמים בתחילת השנה שיליחני
בשעורים אלא בחטין: כל שדופין.
כל מקום שהן: לפד. מולך: כולו
ארעסיה ואפי' ישנן בנקעה אחרת:
היסה שנה שדפון. גני מוכר בזמן
שהיוצא נהג שאינו מותר לו לגאול
פחות משתי שנים תנן לה בערכין
(דף כט:). או שנים בשני אליהו.
שלא ירדו גשמים: אינו עולה לו מן
המנין. שמי שנים: הא איכא תבואה
דכוכא אחריטי. אע"ג דהוהא באגא
אשתדוף אמרינן לתא ידיה (י) (מזל
ידיה) גרס (י) וסלקין ליה מגרע
דמנים מה שמגיע לשנה אחת כאילו
היו זה פירות: שיש צדן תבואה.
בשום מקום חלדך: אפקעתא
דמלכא. המלך ביטלו מלזרעה והרי
היא כמו שאינה ולא קראה הכתוב
לישראל שנת תבואה: אלא מעתה.
אי כמאן דליתה: לא פעה לו בגזירות.
מקדיש שדהו וצא לפדותו שנתן לו
הכתוב פדיון בתחילת היוצא חמשים
שקל כסף (ויקרא כ) ואם אחר היוצא
ושקל לו הכהן וגו' ונגרע מערכך
(שם) שנים שעבדו הוא מגרע מן
החשבון כמה שמגיע להם ועומן כמה
שמגיע לשנים הבאות. וכיון דבשביעית
כמאן דליתנהו למה הן נמנות לפחות
את הפדיון דתנן נתן סלע ופונדיון
לשנים הבאות שזה החשבון המגיע
לכל שנה כשאתה מחלק חמשים
סלעים למ"ט שנים נמצאו שביעיות
מועילות לגרע הפדיון דאי מדלית
שבע שמיטות ותחלק חמשים סלעים
למ"צ שנה מגיע לכל שנה קרוב
לסלע ודינר: למשטח ציה פירי.
הלך סלקא ליה דגזי פדיון שדה
אחרת לא חביב שני תבואות: לא
שנו. אם מכת מדינה היא מנכה
לו: אצל לא זרעה. ואשתדוף
רובא דנאגא לא מנכה ליה: רבי
מניא נן דוסא במסכת תענית:
פעס

ימכר לך שנים שיש בהן תבואה בעולם אמר ליה רב אשי לרב כהנא
אלא מעתה שביעית תעלה לו מן המנין דהא איכא תבואה בחוצה לארץ
אמר ליה שביעית אפקעתא דמלכא היא אמר ליה מר זוטרא בריה
דרב מרי לרבינא אלא מעתה שביעית לא תעלה לו מן הגזירות אלמא
תנן ה"גותן סלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני התם דחזיא למישטחא
בה פירי אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב ואכל לא
זרעה כלל לא דאמר ליה אילו זרעתה הוה מקיים כי לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו מתיב רב ששת זרועה שהיה רועה והניח עדרו ובא לעיר
ובא זאב וטרף ובא ארי ודרם אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומרים
אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ואמאי נימא ליה אי הוית התם הוה
מקיים צי ג' גם את הארי גם (את) הדוב הכה עבדך משום דאמר ליה אי הוית
הוית לאיתרושי לך ניסא הוה איתרושי לך ניסא כו' חגיגה בן דוסא דמתיין
עזי דובי בקריניהו ונימא ליה נהי דלניסא רבה לא הוה חזינא לניסא זמא

חזינא
לא מצי למימר הוה מקיים צי ותגור אומר ויקם לך דכסתמא לא היה מקבל הקדוש ברוך
שזרע אם לא שיעשה לו נס ולא קאמר לעיל הוה מקיים צי ותגור אומר אלא לפי

- (א) ערכין כט: (ע"ש),
(ב) לעיל לט. לקמן קטג',
(ג) ערכין כהג', (ד) לעיל
מא. (ע"ש) כג', (ה) ס"א
(ו) תענית כהג', (ז) ס"א
אילו רש"ל,

הגהות הב"ח

- (א) גמ' אצל הובא דאיכא
תבואה סלקא: (ב) רש"י
ד"ה הא איכא וכו' ידיה
גרס הס"ד ואח"כ מ"ה
סלקא ליה: (ג) (א) תוס'
ד"ה אלא וכו' דאי אמרת
בשלמא דמכת מדינה:
(ד) בא"ד כי אישתדוף
רובא: (ה) ד"ה מתיב וכו'
רוח גבורה כ"ל וזאת
ג' נמקד:

מוסף רש"י

- אינו עולה לו מן
המנין. השמי שנים דהא
שני תבואות כתיב, שמי
שנים הראוין לתבואה
תשעה צד לוקח (ש"כ)
(כס). אפקעתא דמלכא
היא. מלות המלך (לעיל
ד"ט). דמתיין עזי דובי
בקרנייהו. ר' תניא נן
דוסא הוה ליה הני עזי,
אמרו ליה קא מפסדן עזך
(שד"ת) אמר אי קא מפסדן
יכולנהו דובי (דובים חאכ"ס
שדות) ואי לא כל דהא
ומדא מתיב לאורחא דובא
בקרנייהו, לאורחא אימיו כל
דמא ומדא דובא בקריניהו
(תענית כה. ורש"י).